राज्य सहकारी निवडणूक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे कार्यालय, जुनी मध्यवर्ती इमारत, तळ मजला, पुणे.

फोन नं. -०२०-२६०५०६४१ ई-मेल- sceapune@gmail.com

जा.क्र.रासनिप्रा/ड वर्ग संस्था/मा.सु./२०१४/930
दि.२९/११/२०१४

प्रति,
१.जिल्हा सहकारी निवडणूक अधिकारी (सर्व)
२.तालुका सहकारी निवडणूक अधिकारी (सर्व)

विषय :- ड वर्गातील सहकारी संस्थांचे समिती निवडणूक प्रक्रियांचे संदर्भात अनुसरावयांच्या सर्वसाधारण मार्गदर्शक सुचना , स्पष्टीकरण:

संदर्भ :- या कार्यालयाचे पत्र जा.क्र. रासनिप्रा/ड वर्ग/नि.मा.सु./५५८/२०१४, दिनांक १८/१०/२०१४.

महाराष्ट्र सहकारी संस्था (समितीची निवडणुक) नियम २०१४ मधील नियम ४ मधील 'ड' प्रकारच्या सहकारी संस्थांची निवडणुक घेण्यासाठी नियम ७६ अन्वये कार्यपध्दती निर्धारित करण्यात आली आहे. सदर नियम ७६ मध्ये सविस्तर अशी प्रक्रिया दिलेली नसल्याने क्षेत्रिय अधिका-यांकडुन हयासंदर्भात शंका उपस्थित करण्यात येत आहेत. प्राधिकरणाने हयापूर्वीच 'ड' प्रकारच्या संस्थांच्या निवडणुका घेण्यासाठी सविस्तर मार्गदर्शनपर सूचना दि.१८/१०/२०१४ च्या परिपत्रकान्वये निर्गमित केल्या आहेत. नियम ७६ मधील तरतुदींच्या आधारावर व निवडणुक नियमांतील अन्य संबंधित तरतुदी लक्षात घेवून प्राधिकरणास उक्त नियमांमधील नियम ३ (v) अन्वये प्राप्त असलेल्या अधिकारांचा वापर करुन खालीलप्रमाणे स्पष्टीकरण करण्यात येत आहे.

सर्व साधारणपणे 'ड' प्रकारच्या निवडणुकांसाठी प्राधिकरणातर्फे नियुक्त करण्यात आलेल्या प्राधिकृत अधिका-याने संबंधित संस्थेच्या विशेष अधिमंडळाच्या सभेसमोर प्रास्ताविकानंतर प्राधिकरणाचे मोकळया, भयमुक्त वातावरणात, पारदर्शक पध्दतीने निवडणुका घेण्याचे धोरण विवेचन करुन तसेच नियम ७६ मधील तरतुदी सविस्तरपणे नमूद करुन या व्दारे उपलब्ध पर्यायांची माहिती देणे सुध्दा अपेक्षित आहे व त्याअनुषंगाने अधिमंडळाकडुन निर्णय घेणे अपेक्षित असेल. सदर बैठकीत महाराष्ट्र सहकारी संस्था (समिती निवडणुक) नियम २०१४ च्या नियम ७६ च्या प्रथम परतुंकान्वये नियम ७५ अन्वये निवडणुक घेण्याची मागणी केल्यास तसा ठराव करुन त्याची नोंदवहीत नोंद घेवून अहवाल प्राधिकृत अधिकारी / अध्यासी अधिकारी संबंधीत तालुका / वार्ड सहकारी निवडणुक अधिका-यास सादर करेल.

साधारणत: 'ड' प्रकारच्या संस्थेच्या निवडणुकांसाठी खालील प्रवर्ग असू शकतात.

अ.क्र.	प्रवर्गाचे नाव	समिती सदस्य संख्या
१	सर्वसाधारण	उपविधीतील तरतुदीनुसार
२	अनु.जाती/अनु. जमाती	१
३	इतर मागास वर्ग	१
४	वि.जा./भ.ज./वि.मा.प्र.	१
५	महिला	२

अधिमंडळ सभेकडुन उपरोक्त प्रमाणे प्रवर्गात निवडुन देण्याच्या समिती सदस्यां एवढेच उमेदवार निवडणुकीसाठी उभे राहील्यास निवडणुक ही अविरोध होऊ शकेल, तथापि काही प्रवर्गात निवडुन द्यावयाच्या सदस्य संख्येपेक्षा जास्त उमेदवार इच्छुक असल्याचे दिसून असल्यास त्या-त्या प्रवर्गासाठी मतदानाव्दारे निवडणुक घेणे क्रमप्राप्त ठरेल.

अशी निवडणुक घेताना प्राधिकृत अधिका-याने प्राधिकरणाचे "Fair and Free Elections" धोरण लक्षात घेवून निवडणुक नियमातील नियम ८० तील तरतुदीचे कटाक्षाने पालन होईल अशा पध्दतीने निवडणुक घेणे आवश्यक राहील. अशा

प्रकारची निवडणुक प्रक्रिया राबविण्याचा निर्णय सभेत झाल्यास त्या अनुसार निवडणुकीचे संक्षिप्तात वेळापत्रक प्राधिकृत अधिका-याने घोषित करणे आवश्यक ठरेल.

अधिमंडळाच्या प्रस्तुत सभेमध्ये एखाद्या उमेदवाराच्या नामनिर्देशन पत्राबाबत वाद निर्माण होवून त्याबाबतचा निर्णय होऊ न शकल्यास किंवा कलम ७३ कअ प्रमाणे अपात्रतेबाबतच्या वादाबाबत निर्णय न होवू शकल्यास अथवा अन्य कारणास्तव निवडणुक प्रक्रिया पूर्ण होवू शकत नाही अशी प्राधिकृत अधिका-याची खातरजमा झाल्यास असा अधिकारी नियम ७६ मधील दुस-या परंतुकानुसार राज्य सहकारी निवडणुक प्राधिकरण / तालुका किंवा वार्ड सहकारी निवडणुक अधिकारी हयांचेकडे निवडणुक नियम ७५ अन्वये निवडणुक घेण्याबाबत अहवाल सादर करतील.

काही सहकारी संस्थांकडुन सहयोगी सदस्यांच्या मतदानाच्या अधिकाराबाबत पृच्छा करण्यात येत आहे. हयासंदर्भात महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम १९६० मधील कलम २७ (२) स्वयंस्पष्ट आहे. हयाबाबत सहयोगी सदस्याची व्याख्या कलम २ (१९) (ब) प्रमाणे देखील विचारात घ्यावी.

अधिमंडळाच्या विशेष बैठकीस गुप्त मतदानाची व्यवस्था कशा प्रकारे करावी याबाबतच्या संक्षिप्त मार्गदर्शनपर सुचना सोबत परिशिष्ट अ मध्ये जोडल्या आहेत. सदर सुचना केवळ मार्गदर्शनपर असून स्थानिक परिस्थिती उपलब्ध संसाधने आणि अधिमंडळ सभेचा निर्णय विचारात घेऊन अध्यासी अधिकाऱ्याने उपरोक्त नमुद परिस्थितीत ड वर्ग संस्थांच्या समितीच्या निवडणूकांची प्रक्रिया पुर्ण करावी. असे करतांना अधिनियम, नियम , निवडणूक नियम आणि संस्थेची उपविधी यातील कोणत्याही तरतुदींचे कोणत्याही प्रकारे उल्लंघन होणार नाही याची दक्षता घ्यावी.

मा. आयुक्त राज्य सहकारी निवडणूक प्राधिकरण यांचे आदेशाने

(डॉ. आनंद जोगदंड) १९/६/१५
सचिव
राज्य सहकारी निवडणूक प्राधिकरण.
महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

परिशिष्ट "अ"

"ड" वर्ग संस्थांच्या निवडणुका पार पाडताना अध्यासी अधिकारी / प्राधिकृत अधिकारी यांनी खालील प्रमाणे कामकाज करणे अपेक्षित आहे :

१. "ड" वर्ग संस्थांची निवडणूक घेताना निवडणुक नियम ८० नुसार गुप्त मतदान पद्धतीने मतदान घेण्याची बाब गृहित धरून निवडणुकीची पुर्वतयारी करावी.

२. बोलाविलेल्या सभेचे कामकाज सुरू झाल्यानंतर, नामनिर्देशनाचा टप्पा संपल्यावर, जर उपविधीप्रमाणे निवडून द्यावयाच्या विहित जागांपेक्षा अधिक उमेदवार असतील तर अध्यासी अधिकारी / प्राधिकृत अधिकारी यांनी मतदानाचा कार्यक्रम घोषित करावा.

३. त्यासाठी, सर्वप्रथम उमेदवारांची प्रवर्ग निहाय अंतिम यादी प्रसिद्ध करून मतदान व मतमोजणीचा कार्यक्रम सभेच्या ठिकाणी प्रसिद्ध करावा : प्रपत्र (९) प्रमाणे

४. मतदान व मतमोजणीची प्रक्रिया उपस्थित सर्व सभासदांच्या समक्ष संपूर्ण पारदर्शकतेसह पार पाडावी, ज्यामुळे मतदान प्रतिनिधी, मतमोजणी प्रतिनिधी नियुक्त करण्याची औपचारिकता पार पाडावी लागणार नाही.

५. विशेष अधिमंडळ सभेस जाण्यापूर्वी, मतपेटी, मोहरबंद करण्याचे लाख, मेणबत्ती, कोरे कागद इत्यादी साहित्य सभेच्या ठिकाणी आणणे सोयीस्कर होईल अशा ठिकाणी तयार ठेवावे.

६. मतपत्रिका संसाधन उपलब्धतेनुसार संगणक मुद्रित करून किंवा सुवाच्य हस्तलिखित स्वरुपात अचूक तयार करून आवश्यक प्रति झेरॉक्स करून घ्याव्यात. मतपत्रिका साधी वर्णानुक्रमे (Alphabetically) नावे लिहून असावी. Symbols ची आवश्यकता नसावी.

७. मतपत्रिका, मतमोजणी आणि निकाल घोषित करण्यासाठी नमुने सोबत जोडल्याप्रमाणे तसे वापरावेत.

८. अध्यासी अधिकारी / प्राधिकृत अधिकारी यांनी आवश्यकतेनुसार संस्थेच्या कोणत्याही एका सभासदाची "सहाय्यक" म्हणून सर्व सहमतीने मदत घ्यावी.

प्रपत्र १

नामनिर्देशन पत्राचा नमुना

---------- **सहकारी संस्था मर्यादित -------- तालुका ---------- जिल्हा ----------- ची**

निवडणुक

मी, याव्दारे --------------------- मतदार संघातुन निवडणुकीतील उमेदवार म्हणुन ----------------------- नामनिर्देशनपत्र सादर करीत आहे.

उमेदवाराचे पुर्ण नाव :

उमेदवाराचा डाकेचा पुर्ण पत्ता :

वय :

मतदारासंघाचे नाव :

१. राखीव जागा असलेल्या मतदार संघात उमेदवार ज्या जातीचा किंवा जमातीचा किंवा विमुक्त जातीचा असेल त्या जातीचा किंवा जमातीचा किंवा विमुक्त जातीचा उल्लेख करावा.

२. मतदार म्हणुन मतदार संघाच्या मतदारांच्या यादीत उमेदवाराचे नाव नोंदले असेलल्या मतदारसंघाचे नाव

३. नाव सुचविणाऱ्याचे नाव : मतदार यादीतील अनुक्रमांक :

नाव सुचविणाऱ्याची सही

४. मतदार संघाच्या मतदाराच्या यादीतील अनुमोदन देणाऱ्याचे नाव व क्रमांक :

अनुमोदन देणाऱ्याची सही

प्रपत्र २

उमेदवाराचे प्रतिज्ञापन

निवडुन आल्यास ------------------------------------संस्थेच्या समितीचा सदस्य म्हणुन सेवा करण्याची माझी तयारी मी याव्दारे व्यक्त करीतो.

उमेदवाराची सही

अनुसुचित जातीच्या किंवा अनुसुचित जमातीच्या किंवा विमुक्त जमातीच्या/ भटक्या जमातीच्या/ इमाव/ विशेष मागासवर्ग उमेदवाराने पुढील आणखी प्रतिज्ञापन करावयाचे आहे.

"मी, याव्दारे सत्यप्रतीवर घोषित करीतो की, मी महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम १९६०चे कलम ७३ ब च्या तरतुदीनुसार मी अनुसुचित जाती/ जमाती, विमुक्त जाती/भटक्या जमातीच्या /विशेष मागस प्रवर्ग/ इतर मागास जाती चा आहे व या प्रवर्गासाठी राखीव जागेवर निवडणुक लढवु इच्छितो".

उमेदवाराची सही

<u>प्रपत्र ३</u>

पात्र उमेदवारांची नावे घोषित करणे

----------------------- सहकारी संस्था म. -------------- तालुका ---------------जिल्हा--------

ची मतदार संघातील व्यवस्थापन समितीची निवडणुक :

अ.क्र.	उमेदवाराचे नाव	उमेदवाराचा पत्ता
१	२	३
मतदारसंघ		
१		
२		

ठिकाण:

दिनांक :

प्राधिकृत अधिकाऱ्याची सही

<u>प्रपत्र ४</u>

मतपत्रिकेचा नमुना

--------------------------------सहकारी संस्था मर्यादीत------------------- तालुका---------------

जिल्हा ---------------- मतदारसंघातील निवडणुक --------------- निवडणुकीचे वर्ष, -------------

मुदतीसाठी.

उमेदवाराचे नाव	खुण करण्याची जागा (✓)
१	२

टीप : प्रत्येक मतपत्रिकेचा अनुक्रमांक (मतपत्रिकेच्या) दर्शनी भागावरच देण्यात येईल.

<u>प्रपत्र ५</u>

मतपत्रिकांचा हिशेब

------------------------------ सहकारी संस्था मर्यादीत------------------- तालुका----------------

जिल्ह्याची ---------------- मतदारसंघातील निवडणुक मतदान केंद्रः

अ.क्र.	मतदान केंद्र क्रमांक व नाव	अनुक्रमांक	एकुण क्रमांक
१.	मतदारांना दिलेल्या मतपत्रिकांची संख्या		
२.	वापरात न आलेल्या मतपत्रिकांची संख्या		
३.	रद्द केलेल्या मतपत्रिकांची संख्या		
४.	दुबार नोंदलेल्या वापरलेल्या मतपत्रिकांची संख्या		

<u>प्रपत्र ६</u>

अविरोध निवडणुकीच्या निकालाचा नमुना

----------------------------- सहकारी संस्था मर्यादीत---------------- मु.-------- ता. जि. -------------

मतदारसंघातील -------------- मुदतीकरीता निवडणुक .

महाराष्ट्र सहकारी संस्था (समिती निवडणुक) नियम २०१४ नियम ७६ चे तरतुदीस अनुसरुन असे जाहीर करीतो की, श्री.--------------------------- सर्वश्री ---------------------------- हे संस्थेच्या ----- ------------------ मतदारसंघ --------------- मधुन व्यवस्थापन समितीवर --------------------- मतदार संघातील सभासद म्हणुन अविरोध निवडुन आले आहेत. कारण त्या जागेसाठी ते एकच उमेदवार होते.

मी असे प्रमाणपत्र देतो की, वरील सभासद सहकारी संस्थेच्या वर नमुद केलेल्या मतदार संघातुन व्यवस्थापक समितीच्या त्या त्या जागांवर यथोचितरीत्या निवडुन आले आहेत.

ठिकाण:

दिनांक :

प्राधिकृत अधिकाऱ्याची सही

प्रपत्र ७

निकालपत्र

------------------------------ सहकारी संस्था मर्यादीत-------------------- तालुका ------------------

जिल्ह्याची ------------------ मतदारसंघातील निवडणुक .

मतदान केंद्र		च्या बाजुने दिलेलया वैध मतांची संख्या		
अनु.क्र.	नाव	वैधमतांची संख्या	फेटाळलेल्या मतांची संख्या	एकुण मतांची संख्या
	१.			
	२.			
	३.			

सभेत नोंदलेल्या एकुण मतांची संख्या :

ठिकाण:

दिनांक :

प्राधिकृत अधिकाऱ्याची सही

प्रपत्र ८

निवडणुक परिणामाच्या आणि समितीच्या सदस्यांची नावे प्रस्तुतिकरणाचा नमुना

------------------------------ सहकारी संस्था मर्यादीत------------------- तालुका ------------------

जिल्ह्याची ------------------- मतदारसंघातील निवडणुक परिणाम.

अ.क्र.	उमेदवाराचे नाव व पत्ता	उमेदवारास मिळालेल्या वैध मतांची संख्या
१.		
२.		
३.		

वैध मतांची एकुण संख्या :

अवैध मतांची एकुण संख्या :

मतांची एकुण संख्या :

मी घोषित करीतो की,

नाव -- पुर्ण पत्ता -------------------------------------

--------------------------- हे यथोचितरीत्या निवडुन आलेले आहेत.

दिनांक :

निवडणुक निर्णय अधिकारी

<u>प्रपत्र ९</u>

निवडणुक कार्यक्रम

विशेष अधिमंडळाचे बैठकीत सहकारी संस्थेची समितीची निवडणुक घेणेसाठीचा नमुना दाखल निवडणुक कार्यक्रम.

अ.क्र.	तपशील	वेळ	शेरा
१	अंतिम मतदार यादीत नावे समाविष्ट असलेल्या सभासदांकडुन नामनिर्देशन पत्र स्विकृत करणे	११.३०-१२.००	
२	प्राप्त नामनिर्देशन पत्र छाननी करणे	१२.०० ते १२.१५	
३	छाननीअंती पात्र उमेदवारांची नावे घोषीत करणे	१२.१५ ते १२.३०	
४	नामनिर्देशन पत्र माघारी घेणे	१२.३० ते १.००	
५	निवडणुक लढवणाऱ्या उमेदवारांची अंतिम यादी घोषीत करणे	१.०० ते १.१५	
६	मतदानाची वेळ (गरज असल्यास)	२.०० ते ३.००	
७	मतमोजणीची वेळ	मतदान झाल्यावर लगेच	
८	प्राप्त मतांची संख्या घोषित करणे	मतमोजणी संपताच	
९	निवडुन आलेल्या उमेदवारांची नावे घोषित करणे	मतमोजणी संपताच	